

; Basın Açıklaması

27 OCAK PÜLÜMÜR CTUNCCELİ-YEDİSU

Tunceli iline bağlı Pülümür ilçesinde 10-15 km K-KB'sında $M = 6.5$ büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Deprem dış-merkezinin aletsel koordinatları 3EL-45K - 39.77D; derinliği ise 1D km olarak saptanmıştır.

Bilindiği üzere 1900-2000 yılları arasında Kuzey Anadolu Fay Zonu'nda büyüklüğü 5.5 ile 7.9 arasında değişen 37 hasar yapıcı deprem meydana gelmiştir. Bu depremler, fayın yaklaşık 800km-1000km'lik bölümünü yırtmıştır. Kuzey Anadolu Fay Zonu'nun orta kesimi bu aralık içerisinde olan büyük depremlerle yırtılmışken, fayın doğu ve batı uçları önemli oranda stres yüklenmesine maruz kalmıştır. Böylece Kuzey Anadolu Fayı'nın doğu ve batı uçlarında Orta Marmara (Beklenen İstanbul depreminin olduğu yer), Geyve ve Yedisu olarak tanımlanan üç sismik boşluk yırtılmadan kalmıştır. Orta Marmara parçasında en son 1766; Yedisu parçasında 1784 yılında büyüklüğü 7.0 ve daha büyük depremler meydana gelmiştir. Geyve parçasında ise son 600 yıldır önemli büyüklükte bir deprem olmamıştır.

Kuzey Anadolu Fayı ile Doğu Anadolu Fayı makas gibi çalışan eşlenik fay sistemlerini oluşturmaktadır. Bir başka anlatımla, Kuzey Anadolu Fayı 1900-2000 yılları arasında sismik olarak oldukça aktifken yan depremler yüksek; Doğu Anadolu Fayı, 1800'li yıllarda beri oldukça sakin olup yan depremselliği düşük olup, enerji birikimine sahne olmaktadır. Bu yüzyıl içerisinde 12000-2100) Kuzey Anadolu Fayı'nın yukarıda belirtilen sismik boşlukları dışında depremsellik açısından sakin olması beklenilmektedir. Buna karşın, Doğu Anadolu Fayı, oldukça yüksek deprem potansiyeline sahiptir. Doğu Anadolu Fayı'nda başta Palu-Sincik olmak üzere Türkoğlu jeo-Hatay bölümlerinde uzun süreli kalan sismik boşluklar

yer almaktadır. Bu bağlamda yakın gelecekte depremi olma olasılığı yüksek olan bu fay parçaları üzerinde ya da çok yakınında yer alan büyük barajlar ciddi riskler taşımaktadır.

26 Aralık 1939 tarihinde Kuzey Anadolu Fay Zonu'nun Eraincan-Mksar arasında kalan bölümünde, 360 km uzunluğunda yüzey kırığı oluşturan 7.9 büyüklüğünde çok büyük bir deprem olmuştur. Bu deprem» Erzincan-fiksar arasında uzanan fay parçasının hem batı hem de doğu uçlarında önemli stres artışlarına neden olmuştur. Batısında 1942 Niksar-Erbaa [$M_s=7.1$, 50 km kırık], 1943 Ladik-Tosya ($M_s=7.3$, 280km kırık), 1944 Gereede-Bolu $M_s=7.3$, 180 km kırık), 1957 Abant ($M_s=7.0$, 40 km kırık), 1987 Mudurnu Vadisi [$M_s=7.1$, 80 km kırık], 17 Ağustos 1999 İzmit Körfezi ($M_w=7.4$, 130 km kırık), 12 Kasım 1999 Düzce-Kaynaşli ($M_w=7.2$, 40 km kırık); doğusunda ise 1949 Elmaidere $M_s=6.9$, 1966 Varto ($M_s=6.8$), 13 Mart 1992 Erzincan-Tanyeri ($M_s=6.8$, 45 km kırık) ve 15 Mart 1992 Pülümür $M_s=6.0$ depremleri meydana gelmiştir.

Görüldüğü üzere 1939 deprem kırığının hemen doğusunda 13 Mart 1992 Erzincan ve 15 Mart 1992 depremleri; Karlıova kavşak noktasının her iki tarafında da 1949 ve 1966 depremleri olmuştur. Erzincan-Tanyeri ile Karlıova arasında kalan yaklaşık 90 km uzunluğundaki fay parçası yırtılmadan kalmıştır. 27 Ocak 2003 Pülümür depreminin, Kuzey Anadolu Fayı'nun Erzincan doğusu (Tanyeri) ile Bmahdere arasında uzanan YEDİSU SİSMİK BOŞLUĞU olarak adlandırılan

fay parçası üzerinde olduğu düşünülmektedir. Yedisu Sismik boşluğunda en son 23 Temmuz 1784 tarihinde, 5000 kişinin ölümüne neden olan büyük bir deprem meydana gelmiştir. Deprem, yüzeyde 90 km uzunluğunda bir kırık oluşturmuştur. Deprem maksimum şiddeti IX olarak belirlenmiştir.

Amerikan Jeoloji Kurumu USGS'i kayıtlarına göre deprem, Ovacık Fayına paralel sol yanal atımlı ikincil bir fay (Aucidağı fayı) üzerinde meydana gelmiştir. Fay düzlemi çözümü de sol yanal atımlı bir fay vermektedir. Bu durumda depremin büyüklüğünün B.5 olması imkansızlaşmaktadır. Bu depremin büyüklüğü en fazla S.8 geçemez. S.5 büyüklüğündeki bir deprem uzun faylar üzerinde oluşabilir. O deprem de, ülkemizde deprem parametrelerinin (yer, derinlik ve büyüklük) sağlıklı olarak saptanamadığını ve oldukça büyük hatalar yapıldığını bir kez daha göstermiştir.

Gerek 17 Ekim 2002 tarihinde Kığ'da olan 4.1 büyüklüğünde deprem, gerekse 27 Ocak 2003 tarihinde Pülümür'de olan deprem, Kuzey Anadolu Fayı'nın Tanyeri (Erzincan.) ile Sansa Boğazı arasında kalan YEDİSU parçasının yeterince gerildiğine işaret etmektedir. 27 Ocak 2003 Pülümür depremi. Kuzey Anadolu Fayı'nın ana hattı üzerinde olmadığı kabul edilise bile, Kuzey Anadolu Fayı'ndan bağımsız bir depremi olarak düşünülemez. Bu açıdan bu depremi kendine özgü bir deprem olarak kabul etmek yanlış yorumlara ve yanlış sonuçlara sevkeder. Bu deprem, o bölgenin ciddi gerilmeler altında olduğunu ve yakın

im Açıklamaları

gelecekte olma olasılıkları yüksek olan deprem-lerin habercilerini işaret etmesi açısından önemlidir. Bu nedenle o bölge yakın gözlem altına alınmalı ve Pülümür depremi ile olayın bitmediği anlaşılmalıdır, üprenie neden olan K5QD doğrultulu sol yanal fay, KAF'ın ana hattından ayrılan antitetik-faylardan birisi olup, aynı stres rejimi altında meydana-gdmişlerdir.

1992 Erzincan-Pülümür depremleri, 11 yıl sonra 27 Ocak 2003 günü olacak depremin habercisi durumuna

geçmiştir. Benzer şekilde Yedisu Sismik boşluğu üzerinde 1784 yılında büyük bir deprem olduktan 5 yıl sonra, Doğu Anadolu Fayı'nın Palu-Sincik arasında uzanan fay parçasında ise 1789 yılında 50bin işinim 'ölümüne neden olan büyük bir deprem olmuştur. Bu bağlamda Palu-Sincik arasında uzanan fay parçası üzerinde deprem: olma potansiyelinin yüksek olduğu düşünülmektedir. 26-27 Eylül 2002 tarihleri arasında Muş-Bingöl illerinde Odamızca gerçekleştirilen " Deprem

ye Kentleşme¹¹ sempozyumlarında, özellikle Yedisu ve Palu-Sincik sismik boşluklarının deprem risklerinin yüksek olduğu üstüne basarak vurgulanmıştır.

15 Aralık 2000 Akşehir, 03 Şubat 2002 Sultandığı-Eber-Çay ve 27 Ocak 2003 Pülümür depremleri, sadece Marmara'ya değil aynı zamanda Doğu Anadolu fayı, Ege Bölgesin, Doğu Anadolu Sıkışma Bölgesi ve Helenik-Kıbrıs Yayı'nda da her an büyük depremlerin olabileceği sismik boşlukların bulunduğunu bir kez daha göstermiştir¹.

YÖNETİM KURULU

Basın UcakSamasa

SAVAŞA DEĞİL DOĞAL AFETLERE HAZIRLIKLIL OLALIM

Irak savaşının ülke gündemini kapladığı bugünlerde, doğa kendini unutturmaya çalışanlara karşı bin kez daha uyarıda bulundu. 3.7 Ocak 2003 tarihinde Pülümür [Tunceli]'de meydana gelen deprem doğanın, yerleşimleri afetlere karşı, güvenli kılacak önlemlerin alınmaması durumunda ne kadar yıkıcı olabileceğini bin kez daha gösterdi. 1999 Depremlerinin acı hatıralarını, siyasilerin hamasi söylemlerini, Doğal Afet Politikalarının Dünya Bankasına emanet eden anlayışları: hafızalardan' çıkartıp bir bir karşımıza getirdi.

Hep söyledik, söylemeye de devam edeceğiz. Doğal afetlere karşı ulusal ihtiyaçlara yanıt verecek bir politikanın oluşturulması artık ertelenemez. Bu ülkenin insanları kendi siyasal, ekonomik geleceklere kadar doğal afet tehlike ve risk geleceğimizdeki gerçekleri bilme,, kendi geleceklere kendileri belirleme hakkına sahip olmalıdır. Faylar zemini kırmakla kalmıyor, siyaset kurum ve anlayışlarını da kırıyor.

27 Ocak 2003te doğanın uyana olmakla kalması hepimiz için sevindirici. Şimdi, başta'58.inci hükümet olmak üzere tüm toplum olarak artık "ders almaktan"* çıkıp adımları atmaya başlamalıyız. Depremi tehlikesinin sadece İstanbul'un değil geniş bir coğrafyanın ve nüfusun problemi olduğunu, doğal afet tehlikelerinin depremle sınırlı kalmadığı heyelan, su baskını vb olayların da önem kazandığını unutmamalıyız.

Jeoloji Mühendisi eri Odası olarak taleplerimizi bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

• Doğal afetlere yönelik çalışmalar, Sosyal Devlet anlayışının parçası olarak Kamu görevleri arasında kalmalıdır. Dünya Bankasının dayatmaları ile bu konularda çalışma yapan kurumların küçültülmesi. Mahalli İdareler Yasası ile hizmetin yerelleştirilmesi ve piyasa koşullarının inisiyatifine bırakılması savunulamaz.

• 1999 Depremlerinin etkili olduğu alanlarda başlatılan imar planına esas Jeolojik-Jeoteknik etüt çalışmaları ülkemizin her yeri için zorunlu kılınmalı ve en azından I ve II. Derece deprem bölgesindeki belediyeler plan revizyonlarına ivedilikle başlamalıdır.

• 7269 Sayılı Afetler Yasası, 3194 sayılı Barınma Yasası başta olmak üzere yerleşimleri doğal afetlere karşı güvenli kılacak çalışmalara

altlık oluşturan yasaların değiştirilmesi için başlatılan ne 4 yıldır infidırılı İskan Bakanlığının tozlu raflarında unutulmuş çalışmalara hız verilmelidir« Bu yasalar akıl, bilim, mühendislik normlarını temel olarak üzere ve meslek odalarının görüşleri alınarak düzenlenmelidir.

• Güvenli yapılaşmaya yönelik hizmetleri ticarileştirmek için hazırlanan Yapı Denetim yasası yürürlükten kaldırılmalıdır. Tunceli, Muş» Bingöl, Erzincan» Sınak» Tokat vb. illerinin bu yasa kapsamında olmaması bile yasanın ticari yönünü, "zengin ile yoksul i" ayrımını açıkça göstermektedir

• Anayasal suç olan ovaların, akarsu yataklarının, deniz ile göl kıyıların, tarım alanlarının ve ormanların yerleşime açılması şeklindeki yayma politikalarından, imar allarından vazgeçilmelidir.

JWÖ YÖNETİM KLffi